

Assessing of Mental Well-Being of Rural Youth And Its Impact on Survival in Rural Areas

REZVAN GHANBARI MOVAHED^{1*}, MEHDI RAHIMIAN², ZEINAB ASADPORIUAN³

1, Assistant Professor, Department of Agricultural Economics and Rural Development, Faculty of Agriculture, Lorestan University, Khorramabad, Iran

2, Associate Professor, Department of Agricultural Economics and Rural Development, Faculty of Agriculture, Lorestan University, Khorramabad, Iran

3, PhD Student, Department of Agricultural Extension and Education, Faculty of Agriculture, Bu Ali Sina University, Hamadan, Iran

(Received: Jan. 24, 2019- Accepted: Nov. 8, 2020)

ABSTRACT

Rural youth are important sources of rural and agriculture development, and if they remain in their rural area, they can help reduce poverty in that area. One of the factors affecting the youth's survival in the village is the achievement of social wellbeing. In most studies, only the objective dimension of wellbeing has been addressed and the mental dimension of wellbeing has been neglected, while the subjective interpretation of youth from the environment and quality of life in the village which affects their decision on remaining in the village. Therefore, the aim of this research is to evaluate the mental well-being of rural youth and its effect on remain in rural. The statistical population of the study consisted of rural youths in Khoramabad Township (N= 1058). Research samples were selected using multi-stage cluster sampling method with using the Krejcie & Morgan table (n= 281). The results showed that the level of mental well-being of the majority of the rural youth was low and girls had a lower mean in terms of self-esteem, emotional intelligence and social intelligence. In addition, the results of regression analysis showed that income, employment status, access to health services, health status, access to recreational facilities, educational level, social Solidarity and distance from the city are variables that affect the mental well-being of rural youth. Also, the results showed that there is a positive relationship between the wellbeing of the rural youth and their willingness to remain in the village.

Keywords: Rural development, Mental well-being, Rural youth, Remain in the village.

Extended Abstract

Objectives

Rural youth play a major role in rural and agricultural development, and if they remain in their rural area, they can help reduce poverty in that area. However, there has been turmoil over the migration of rural youth, which has created chaos in the main labor force in rural areas. One of the factors affecting young people's survival in rural areas is their achievement of social welfare. In most studies, only the objective dimension of welfare has been addressed, and the mental dimension of welfare has been neglected. At the same time, the mental interpretation of young people is about the environment and quality of life in the village, which affects their decision-making on staying in the village. Examining the mental well-being of rural youth can help planners and policymakers consider rural communities' welfare in their programs. Therefore, the present study aims to find out: what is the level of mental well-being of rural youth in Khorramabad city? What factors affect the mental well-being of rural youth? Does the mental well-being of rural youth affect their survival in the village?

Methods

This research is of descriptive-survey type. The statistical population of this study consists of all rural youth aged 15 to 24 years in Khorramabad city (N = 1058). The statistical sample size was determined using Krejcie and Morgan's table of 281 households (n = 281). To select the samples, Three-stage clusters sampling was used. The data collection tool in this study was a questionnaire.

The questionnaire consisted of three main parts. The questionnaire was given to seven agriculture and rural development experts to assess the content validity. The validity of the questionnaire was evaluated by examining Cronbach's alpha coefficients for each of the research scales. Descriptive analysis, mean and standard deviation and inferential analysis, correlation test, and multiple regression analysis were used.

Results

After evaluating rural youth's mental well-being level, the distance between the lowest and highest scores was calculated and classified into three categories: low, medium, and high after the algebraic sum of items. Studies showed that the mental well-being of most rural young was low. The results of the Mann-Whitney test showed that young men and women experienced significant differences in self-esteem, emotional intelligence, and social intelligence. Rural youth had higher self-esteem, emotional intelligence, and social intelligence. The regression analysis results showed that the variables of income, level of education, health status, employment status, distance from the city, access to health services, social solidarity, and access to recreational facilities together could explain 66% of the changes in the research dependent variable. Other changes are related to factors that have not been studied in this study. The results also showed that the income variable ($B = 0.513$) affects the mental well-being of rural youth more than other variables.

Discussion

The results showed that the tendency of young people to stay in the village is low. In other words, young people prefer to go to the city to stay in the countryside. The research results conducted by Rostamalizadeh et al. (2013) and Ango et al. (2014) also show that the tendency of rural youth to stay in rural areas is low. Income is one of the most important variables affecting the mental well-being of rural youth. This finding is consistent with Giuntoli (2015) and Mahdavi (2016). They believe that income affects mental well-being because more income increases economic security, is valuable to individuals, and thus happiness. The results showed that the level of education affects the mental well-being of rural youth. This finding is consistent with the findings of Gardner & Oswald (2002) and Jones et al. (2013). Employment status is another variable affecting the mental well-being of rural youth. Study by Jones et al (2013); Björklund et al (2015) also confirm this finding. They say people with jobs report higher mental well-being and lower mental well-being among the unemployed. Regarding the effect of health status on the mental well-being of rural youth, the results of studies by Jones et al. (2013) and Gaffin (2014) confirm the finding that there is a positive and significant relationship between health status and mental well-being. A weak body does not allow a person to perform his plans and activities. Finally, the results showed a positive and significant relationship between the mental well-being of rural youth and their desire to stay in the village.

Conclusion

Given the importance of income in the mental well-being of rural youth, and the limited production capacity of rural areas, especially in the agricultural sector, it is suggested to use a strategy of diversification of economic activities for rural youth employment; Meanwhile, the development of small rural industries is more beneficial than other non-agricultural activities in terms of high ability to attract labor and the need for low investment. Employment status is one of the factors affecting the mental well-being of rural youth. Therefore, it is recommended that rural youth be supported from the heart of rural areas to create and produce new businesses. Each village has a special capacity and potential in the dimensions of agriculture, tourism, etc. Therefore, youth employment opportunities can be provided considering the local and environmental talents and abilities and local capabilities. Given the importance of access to health services and recreational facilities in the mental well-being of rural youth, the welfare-recreational and health facilities of rural areas should also be considered so that the quantitative and qualitative improvement of rural life services should be on the agenda of government organizations as a requirement.

بررسی رفاه ذهنی جوانان روستایی و تأثیر آن بر ماندگاری در روستا

رضوان قنبری موحد^{۱*}، مهدی رحیمیان^۲، زینب اسدپوریان^۳

- ۱، استادیار گروه اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران
 - ۲، دانشیار گروه اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران
 - ۳، دانشجوی دکتری گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران
- (تاریخ دریافت: ۹۷/۱۱/۴ - تاریخ تصویب: ۹۹/۸/۱۸)

چکیده

جوانان روستایی نقش عمده‌ای در توسعه روستایی و کشاورزی دارند و اگر در منطقه روستایی خود باقی بمانند می‌توانند به کاهش فقر در آن منطقه کمک کنند. اما آشفتگی‌هایی در زمینه مهاجرت جوانان روستایی ایجاد شده که باعث هرج و مرج در اصلی‌ترین نیروی کار مناطق روستایی شده است. یکی از عوامل مؤثر بر ماندگاری جوانان در روستا دستیابی آنها به رفاه اجتماعی است، در اکثر مطالعات تنها به بعد عینی رفاه پرداخته شده، و بعد ذهنی رفاه مورد غفلت قرار گرفته است. در حالی که تفسیر ذهنی جوانان از محیط و کیفیت زندگی در روستا است که بر تصمیم‌گیری آنان بر ماندگاری در روستا تأثیر گذار است. لذا، هدف از انجام این پژوهش ارزیابی رفاه ذهنی جوانان روستایی و تأثیر آن بر ماندگاری در روستا است. جامعه آماری مورد مطالعه شامل ۱۰۵۸ نفر از جوانان روستایی شهرستان خرم آباد بود که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان، حجم نمونه ۲۸۱ نفر تعیین شد و برای دستیابی به افراد مورد مطالعه، از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شد. جهت سنجش ابعاد رفاه ذهنی از پرسشنامه ساختار یافته (Fen et al (2013) استفاده شد. نتایج نشان داد، میزان رفاه ذهنی اکثریت جوانان روستایی پایین بود و دختران دارای میانگین کمتری در ابعاد عزت نفس، هوش احساسی و هوش اجتماعی بودند. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد متغیرهای درآمد، وضعیت اشتغال، دسترسی به خدمات بهداشتی، وضعیت سلامتی، دسترسی به امکانات تفریحی، تحصیلات، همبستگی اجتماعی و فاصله از شهر بر رفاه ذهنی جوانان روستایی مؤثرند. همچنین نتایج نشان داد که رابطه مثبت و معناداری بین رفاه ذهنی جوانان روستایی و تمایل به ماندگاری در روستا وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: توسعه روستایی، رفاه ذهنی، جوانان روستایی، ماندگاری در روستا

مقدمه

کارآمد و جوان است (Ghadiri Masom et al., 2012) پدیده مهاجرت هم در کشورهای توسعه یافته و هم در کشورهای در حال توسعه وجود دارد؛ اما نوع و ماهیت آن در کشورها متفاوت است. با این حال، بیشتر مدارک حاکی از آن است که جوانان بیش از دیگر گروه‌های سنی، تن به مهاجرت می‌دهند (Rostamalizadeh et

میزان ماندگاری روستاییان در محل سکونت‌شان رابطه تنگاتنگ و غالباً معکوسی با نرخ‌های مربوط به پدیده مهاجرت روستا-شهری دارد. امروزه، یکی از نارسایی‌های اجتماعی-اقتصادی فراروی جامعه روستایی ایران، مهاجرت فرستی بی‌رویه و تخلیه روستاها از نیروهای

سیاست‌ها و راهبردهای مختلفی برای کاستن آثار منفی این مشکلات و پاسخ به نیازهای زندگی در سکونتگاه‌های شهری و روستایی در کشورهای در حال توسعه و از جمله ایران در پیش گرفته شده است (Rezvani et al., 2009). اما با وجود تمامی این راهکارها، باز هم امروزه در بسیاری از مناطق روستایی کشور، علی‌رغم ایجاد تغییرات مختلف در راستای بهبود کیفیت زندگی، هنوز مهاجرت‌های روستایی وجود دارد. شاید بتوان دلیل عمده این مسأله را در تأکید بیشتر بر بعد عینی رفاه در بررسی کیفیت زندگی روستاییان و نپرداختن به شاخص‌های کیفی و ذهنی دانست. با توجه به اینکه افراد جامعه فهم خودشان را از واقعیت‌ها با توجه به تفسیر ذهنی خود به دست می‌آورند و با استفاده از همان تفسیر قضاوت‌ها و رفتار خود را سامان می‌دهند، شاخص‌های ذهنی مانند «احساس شادی»، «امید به آینده»، «احساس امنیت»، «احساس محرومیت»، «احساس شادکامی و سرزندگی» و «اعتماد اجتماعی» در کنار شاخص‌های کمی از جمله مهم‌ترین شاخص‌هایی هستند که می‌توانند احساس رفاه اجتماعی را مورد سنجش قرار دهند (Ellis, 2016). از سوی دیگر، یکی از جنبه‌هایی که در رفاه ذهنی مورد غفلت قرار گرفته است نقش بعد مکان، به‌ویژه بر حسب نابرابری‌های موجود در شهر و روستا می‌باشد. ساختار اقتصادی و اجتماعی مناطق روستایی متفاوت از مناطق شهری است. اقتصادهای روستایی با معایب ساختاری همچون فرصت‌های محدود بازار کار، دسترسی محدود به خدمات بهداشتی و آموزش و پرورش و ... روبرو هستند (Shucksmith et al., 2009). در کنار این محدودیت‌ها روستاها از مزایایی همچون حمایت جامعه، اثرات مثبت محیط‌زیست و ارزش‌گذاری‌های متفاوت نسبت به شهرها برخوردارند (Ray & Ward, 2006) که هر دو می‌توانند بر تفاوت ذهنی ساکنین شهری و روستا تأثیرگذار باشند.

بنابراین، بررسی و شناخت عوامل مؤثر بر رفاه از طریق تجزیه و تحلیل داده‌های رفاه ذهنی، اولاً، به درک جامع‌تری از مفهوم مطلوبیت و گسترش نگاه رایج، که با بیان وابستگی آن به عواملی معدود نظیر درآمد و فراغت از سایر عوامل احتمالی اثرگذار بر آن غفلت می‌ورزد،

(al., 2013). مهاجرت پدیده‌ای است که در ایران به یک امر عادی تبدیل شده و بسیاری از روستائینان با ترک زادگاه خود راهی شهرهای بزرگ می‌شوند. در سال ۱۳۹۵ معادل ۲۰ میلیون و ۷۳۰ هزار و ۶۲۵ نفر ساکن در روستاها بوده‌اند که نسبت به سال ۱۳۹۰ معادل ۷۷۲ هزار و ۳۸۳ نفر یعنی به میزان ۲ درصد جمعیت روستایی کاهش یافته است (Statistical Center of Iran, 2017).

استان لرستان به‌عنوان یکی از استان‌های غربی کشور، دارای نرخ بیکاری ۱۵/۹ درصد می‌باشد (Statistical Center of Iran, 2018) که در مجموع حدود ۳۸ درصد جمعیت آن را روستاییان تشکیل می‌دهند که این میزان در مقایسه با میانگین کشوری قابل توجه است و ضرورت توجه به حفظ جمعیت روستایی را بیشتر می‌کند. بنابر سرشماری سال ۹۵ میزان کل روستاهای استان سه هزار و ۴۱۵ روستا است که ۲ هزار و ۹۸۵ روستا دارای سکنه و ۴۳۰ روستای آن نیز خالی از سکنه است. مقایسه جمعیت شهری و روستایی استان لرستان در دو سرشماری سال ۹۰ و ۹۵ نشان می‌دهد جمعیت روستایی استان در سرشماری سال ۹۵ نسبت به سال ۹۰ به میزان ۵۳ هزار و ۵۲۰ نفر کاهش یافته است (Statistical Center of Iran, 2017).

با خروج مهاجران از روستا، نیروی کار روستا و در نتیجه، تولید روستایی کاهش می‌یابد و همین امر باعث ایجاد الگوی نابرابر نیروی کار می‌گردد. بدین ترتیب، روستا از تحول اساسی باز می‌ماند، زیرا محیط از نیروهای تحول‌زا (از جمله کارگر روستایی) تخلیه می‌شود. مهاجرت‌های شدید روستایی، تعادل فضایی بین نواحی روستایی و شهری را برهم می‌زند و شهرگرایی و گسترش بی‌رویه شهرها نیز نمود بارز این فرایند است (Mekaneiki & Ghalibafan, 2003). از عواملی که باعث ناپایداری روستایی، عدم ماندگاری جوانان روستایی و جذابیت پایین محیط‌های روستایی می‌شود، رفاه پایین در جوامع روستایی ایران است. شاخص‌های رفاه جامعه روستایی ایران در وضعیت پایین‌تری از جامعه شهری قرار دارد و همین امر سبب می‌شود که مناطق روستایی جذابیت‌های لازم را برای افراد نداشته باشد (Rostamalizadeh & Saliani, 2012).

نیازهای اساسی انسان برای استقلال، شایستگی و وابستگی به دست می‌آید (Ryan & Deci, 2000). رفاه ذهنی به‌عنوان ارزشیابی شناختی و مؤثر فرد از زندگی خودش در نظر گرفته شده است. علی‌رغم فقدان توافق در مورد تعداد ابعاد رفاه ذهنی، دو بعد اصلی به‌طور کلی شناخته شده‌اند: بعد شناختی که به‌معنای رضایت از زندگی است و بعد عاطفی که به احساسات خوشایند و ناخوشایند افراد اشاره دارد (Diener et al., 2005). بر این اساس، پرسشی که اینجا قابل تأمل است این است که چه شاخص‌هایی را می‌توان برای رفاه ذهنی متصور شد. در حال حاضر، تعداد مقیاس‌های طراحی شده برای اندازه‌گیری رفاه ذهنی در حال افزایش است و شاخص‌های مختلفی از سوی بسیاری از محققان همچون انعطاف‌پذیری، عزت نفس، خودکارآمدی، خوش‌بینی، رضایت از زندگی، امیدواری، ادراک و تصورات در مورد حس وابستگی و معنا در زندگی و یکپارچگی اجتماعی (Parkinson 2008) در نظر گرفته شده است. در ادبیات مربوط به رفاه ذهنی، ساختار چندبعدی برای سنجش رفاه ذهنی پیشنهاد شده است (Ryff & Singer, 1989; Keyes, 2002; Fen et al., 2013). در این ساختار، رفاه ذهنی با استفاده از پنج بعد معنادار: کارایی شناختی، عزت نفس، هوش اجتماعی، هوش هیجانی و انعطاف‌پذیری سنجیده می‌شود. با توجه به اینکه ابعاد این مدل در چند کشور آسیایی همچون چین، هند و سنگاپور نیز اعتباریابی شده است، در مطالعه حاضر مورد استفاده قرار گرفت. در ادامه، هریک از این ابعاد پنجگانه تعریف شده است:

کارایی شناختی: به مهارت‌های شناختی و شایستگی فردی اشاره دارد که به فرد امکان می‌دهد تا جهان را به شیوه‌ای واقع‌بینانه درک کند و بتواند تصمیمات مؤثر برای مدیریت رویدادهای زندگی اتخاذ کند و شامل توانایی تفکر واضح، تفکر منطقی، توانایی گرفتن تصمیمات خوب و هوشیار بودن می‌باشد (Keyes, 2002).

عزت نفس: عزت نفس نشان‌دهنده ارزیابی کلی و ذهنی فرد از ارزش خود است. تصمیم فرد در مورد اینکه نسبت به خودش چه نگرشی داشته باشد (Hewitt, 2009). این مربوط به درک افراد از کیفیت زندگی

کمک می‌کند (Barbosa et al., 2015)؛ ثانیاً، بر اساس این شناخت می‌توان سیاست‌گذاران را از طریق تبیین توابع ارزشی که بر اساس آن بتوان با حداکثرسازی کمیتی نزدیک‌تر به آنچه انسان‌ها آن را رفاه می‌پندارند، بر اثربخشی سیاست‌ها امیدوارتر کرد. بنابراین، بررسی وضعیت رفاه ذهنی جوانان روستایی می‌تواند به برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران کمک شایانی کند تا شرایط رفاهی جوامع روستایی را در برنامه‌های خود مورد توجه قرار دهند. هر فعالیتی که در جهت ارتقای سطح رفاه روستاها و خانوارهای روستایی صورت گیرد، نتایج مثبتی در پی خواهد داشت که کل جامعه از آن منتفع خواهد شد. بنابراین، هدف از تحقیق حاضر آن است که دریابد: میزان رفاه ذهنی جوانان روستایی شهرستان خرم‌آباد تا چه اندازه است؟ چه عواملی بر رفاه ذهنی جوانان روستایی مؤثر است؟ آیا رفاه ذهنی جوانان روستایی بر ماندگاری آنان در روستا تأثیر دارد؟

مروری بر ادبیات تحقیق

سازمان بهداشت جهانی سلامت روان را به‌عنوان وضعیت‌هایی از بیماری‌های روانی تعریف می‌کند که فرد را قادر می‌سازد تا زندگی خود را کامل کند، پتانسیل رشد خود را عملی کند و شادی و رضایت را در طول مسیر زندگی تجربه کند (Keyes & Annas, 2009). علاوه بر این، رفاه ذهنی در حال حاضر به‌عنوان یک فرایند یکپارچه در راستای خود و مستقل از بیماری روانی درک می‌شود. رفاه ذهنی بیشتر از شادی است و شامل مفهوم رشد به سمت توسعه مطلوب، شکوفایی و انعطاف‌پذیری حتی در شرایط دشوار می‌باشد (Hefferson & Boniwell, 2011). رفاه ذهنی به حالت مثبت سلامت روانی و عاطفی اشاره دارد؛ این نشان می‌دهد که یک فرد قادر به عملکرد شناختی و عاطفی به شیوه‌ای است که سازنده و تحقق یافته است. بنابراین، رفاه یک ساختار چند بعدی است (Seligman, 2011) که شامل بیش از فقط داشتن حال خوب و یا احساس خوشحالی است. علاوه بر احساسات مثبت، رفاه از طریق توسعه مطلوب، داشتن زندگی معنادار و رضایت از

با رفاه ذهنی و مشکلات سلامت ذهنی و سطح پایین تر رضایت از زندگی دارد (Evans & Repper, 2000). جنسیت هم از دیگر متغیرهای تأثیرگذار بر رفاه ذهنی است. زنان به طور قابل توجهی نرخ بالاتری از علائم اختلالات روانی مشترک همچون افسردگی و اضطراب را نسبت به مردان دارند، اما اثر جنسیت کمتر روشن است زمانی که صحبت از رفاه ذهنی می‌آید. بیشتر مطالعات مدارک کمی از تفاوت جنسیتی را نشان داده‌اند (Helliwell, 2003). همچنین، برخی تحقیقات نشان می‌دهند افراد متاهل دارای رفاه ذهنی بالاتری هستند و ایشان بیش از مجردین و مطلقه‌ها یا بیوه‌ها رفاه ذهنی را گزارش می‌کنند (Modiri & Azad Armaci, 2013). اکثر مطالعات از رابطه مثبت میزان تحصیلات با رفاه ذهنی حمایت می‌کنند (Dolan et al., 2008). ارتباط بین سن و رفاه ذهنی نیز پیچیده است. پیمایش‌های بزرگ معمولاً رابطه U شکل را بین رفاه و سن یافت کرده‌اند. افراد جوان تر و مسن تر نمره‌های بالاتری از رفاه ذهنی را نسبت به افراد در سطح متوسط سنی گزارش می‌کنند اگرچه رفاه ذهنی در بین افراد خیلی مسن کاهش می‌یابد (Blanchflower and Oswald, 2008). نابرابری مخصوصاً در درآمد با رفاه ذهنی و بیماری‌های روانی ارتباط دارد (Pickett et al., 2006). نابرابری در هر کشوری با شیوع بیماری‌های ذهنی ارتباط دارد و مردم آن کشور، نمره‌های پایینی در رفاه ذهنی دارند (Alesina et al, 2004). همچنین، شواهدی از نظرسنجی وجود دارد که ارایه حمایت در قالب داوطلبانه ممکن است با سطح بالاتری از رفاه ذهنی همراه باشد. به‌عنوان مثال، نتایج مطالعه (Greenfield and Marks, 2004) نشان داد که مشارکت داوطلبانه با تأثیرات مثبت و معنی‌داری بیشتر در زندگی همراه است. همانطور که مطالب فوق نشان می‌دهد، شواهد تجربی زیادی در رابطه با اثر عوامل اقتصادی-اجتماعی و ویژگی‌های شخصیتی بر رفاه ذهنی وجود دارد. اما در این میان عوامل جغرافیایی توجه کمتری به خود جلب کرده‌اند (Schwanen & Wang, 2014). این در حالی است که طیف گسترده‌ای از عوامل جغرافیایی وجود دارد که می‌تواند بر میزان رفاه ذهنی افراد تأثیرگذار باشد. این عوامل می‌توانند شامل محرومیت منطقه، دسترسی به خدمات و امکانات رفاهی، دسترسی به

آنهاست که می‌تواند شامل ارزیابی شناختی (به‌عنوان مثال رضایت از زندگی) و واکنش‌های احساسی (همچون تأثیر مثبت) باشد (Du et al, 2017).

هوش اجتماعی: مجموعه‌ای از شایستگی‌ها، مهارت‌ها و رفتارهای اجتماعی است که به درک و بیان خود، درک دیگران و ارتباط با آنها و مقابله با درخواست‌ها، مشکلات و فشار روزانه کمک می‌کند (Bar-On, 2012). عملکرد موثر عاطفی و اجتماعی در نهایت، منجر به یک حس کلی روانشناختی می‌شود.

هوش هیجانی: اشاره به توانایی فرد در درک، فهم، استفاده و مدیریت احساسات دارد که شامل توانایی نظارت بر احساسات خود و دیگران و تمایز بین آنها و استفاده از اطلاعات برای هدایت تفکر و عمل است (Shaheen & Shaheen, 2016).

انعطاف‌پذیری: انعطاف‌پذیری یک ویژگی شخصیتی است که نشان می‌دهد چه میزان فرد می‌تواند با تغییرات در شرایط روبرو شود و در مورد مشکلات و وظایف به راه‌های خلاقانه و فکر کند (Landstra et al, 2013).

عوامل تعیین‌کننده رفاه ذهنی

در ادامه، به مهم‌ترین متغیرهای تأثیرگذار بر رفاه ذهنی پرداخته می‌شود. Larson مطالعات قبلی مربوط به رفاه روانی را طی یک دوره ۳۰ ساله خلاصه کرد و خاطرنشان ساخت که ساختار به شدت با وضعیت سلامت فیزیکی، وضعیت عملکردی و عوامل اجتماعی-دموگرافی همراه است، از جمله اشتغال، درآمد، سطح تحصیلات و درجه تعامل اجتماعی (Iwasa et al., 2006). محققین مختلف در توضیح رابطه قوی بین وضعیت اقتصادی و رفاه ذهنی از تئوری سلسله مراتب مازلو استفاده می‌کنند و همینطور اثر حاشیه‌ای وضعیت اقتصادی بر رفاه ذهنی به‌عنوان درآمد و ثروت افزایش می‌یابد (Diener, 2000). مطالعات متعدد نشان داده‌اند که خانوارهایی که از در دسترس بودن غذا، مسکن، بهداشت، خدمات سلامتی و یا پوشاک ناراضی‌تری دارند، به‌طور قابل توجهی رفاه ذهنی پایین را گزارش کرده‌اند (Fuentes & Rojas, 2001; Diener, 2000). وضعیت شغلی متغیری است که می‌تواند بر رفاه ذهنی افراد تأثیرگذار باشد، به‌طوری که بیکاری رابطه طولانی مدتی

و نرخ اختلال‌های سلامت روانی اغلب در نواحی شهری بیشتر است و منجر می‌شود به این پیشنهاد که زندگی روستایی سپری در مقابل سلامت ذهنی فقیر است، اما مجدداً شواهد در اینجا پیچیده است (Weich et al., 2006; Verheij et al., 2008).

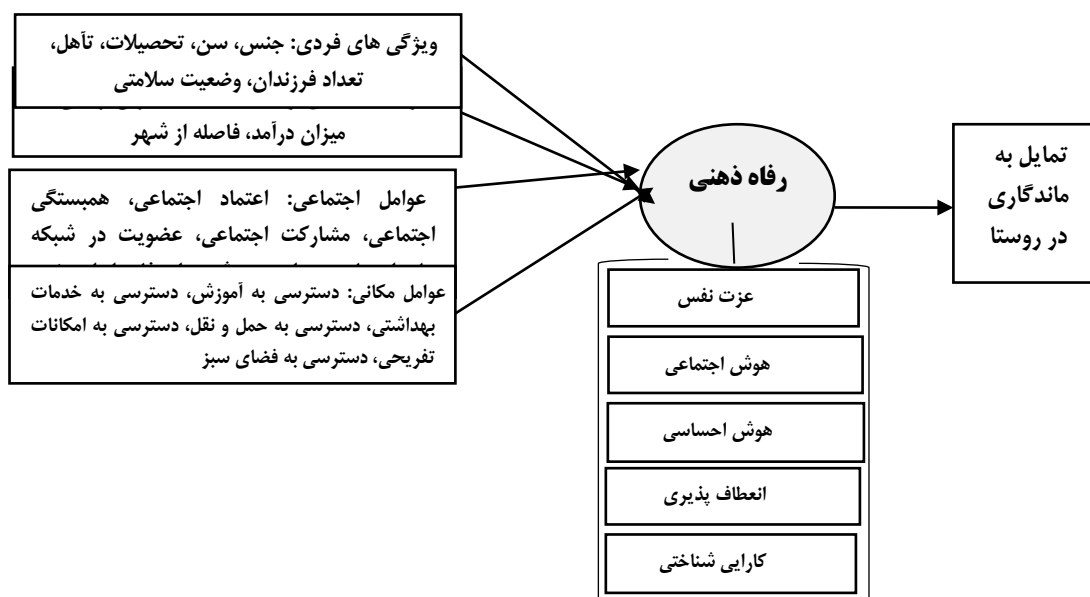
بنابراین، تفاوت رفاه ذهنی بین ساکنین شهری و روستایی می‌تواند به مهاجرت از روستا به شهر و یا بالعکس منجر گردد. تلاش به‌منظور ایجاد رفاه، ارتقاء معیشت و دستیابی به زندگی بهتر از جمله اهداف اجتماعی بشر می‌باشد. از این‌رو، افراد برای فرار از مشکلات و تنگناهای موجود در محل سکونت خویش و همچنین، برخورداری از خوشبختی به فضای سکونتگاهی دیگر مهاجرت می‌کنند (shamsoddini and Gorjian, 2010).

Erlinghagen (۲۰۱۱) نشان می‌دهد که مهاجران روستایی بعد از مهاجرت ارزیابی بهتری از موقعیت خودشان دارند. نتایج تحقیق (Bartram 2013, 2015) در مورد مهاجرین در اروپا نشان داد که آن‌ها به‌طور کلی نسبت به قبل از مهاجرت شادتر هستند. به‌عبارت دیگر، مهاجرت رفاه ذهنی آنها را افزایش داده است. در همین راستا (Melzer 2011) به این نتیجه رسید که بسیاری از افراد برای دستیابی به رفاه ذهنی مهاجرت می‌کنند. نتایج تحقیق (Stillman et al. 2015) نیز نشان داد که بسیاری از مهاجرین بعد از مهاجرت رفاه ذهنی بیشتری را گزارش کرده‌اند. (Switek 2016) نیز در مطالعه خود بیان می‌کند که یکی از انگیزه‌های مهاجرین روستایی دستیابی به رفاه ذهنی بیشتر در مکان دیگر است.

بنابراین، در مطالعه حاضر با توجه به تحقیقات انجام شده، تأثیر ویژگی‌های جمعیتی، عوامل اقتصادی، عوامل اجتماعی و عوامل جغرافیایی بر رفاه ذهنی پاسخگویان مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به موارد اشاره شده، در چارچوب مفهومی که برای این تحقیق طراحی شده است، رفاه ذهنی و تمایل به ماندگاری در روستا به عنوان متغیر وابسته فرض شده است (شکل شماره ۱) و متغیرهای ویژگی‌های جمعیتی، عوامل اقتصادی و عوامل اجتماعی به‌عنوان متغیرهای مستقل در نظر گرفته شده‌اند.

فضای سبز و طبیعت، آلودگی و خطرات زیست‌محیطی، جرم و ایمنی و جنبه‌هایی از مسایل اجتماعی مرتبط با مکان می‌باشند (Brereton et al., 2011; Schwanen and Wang, 2014). مناطق روستایی از جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیست متفاوت از مناطق شهری هستند که انتظار می‌رود منجر به تفاوت در میزان رفاه ذهنی شود (Phimister et al., 2000). مناطق روستایی تمایل به درآمد پایین‌تر و فرصت‌های اشتغال کمتری دارند، بیشتر فرصت‌های آموزشی در این مناطق محدود هستند و دسترسی به حمل‌ونقل عمومی و خدمات بهداشتی ضعیف است (Brereton et al., 2011; Smith et al., 2008). در حالی که مناطق روستایی در این شرایط می‌تواند محروم باشد، اما آنها اغلب از سطوح بالاتری از سرمایه اجتماعی و همبستگی اجتماعی برخوردار می‌باشند و دارای نرخ جرم کمتر و دسترسی بیشتر به محیط طبیعی، و امکانات تفریحی در فضای باز و فقدان استرس‌های محیطی مرتبط با محیط شهری می‌باشند (Onyx and Bullen, 2000; Scottish Government, 2012).

بنابراین، این سوال پیش می‌آید که آیا این تفاوت در شرایط محیطی، اجتماعی و مادی در تفاوت‌های رفاه ذهنی ساکنین شهری و روستایی منعکس می‌شود. در حالی که برخی مطالعات سطح بالاتری از رفاه ذهنی در مناطق روستایی را نشان می‌دهند (Shucksmith et al., 2009; Knight & Gunatilaka, 2010; Davern & Chen, 2010). برخی دیگر با این الگو مخالفت می‌کنند و نشان داده‌اند که رفاه ذهنی در میان مناطق شهری بالاتر است (Millward and Spinney, 2013; Murray et al., 2004) و عده‌ای دیگر نیز هیچ اختلاف جغرافیایی را تشخیص نداده‌اند (Best et al, 2000). مطالعات تطبیقی بین‌المللی تفاوت شهری-روستایی در سلامت ذهنی در مقیاس ملی اثرات متقابل جغرافیا روستایی-شهری را با سطوح توسعه اقتصادی نشان می‌دهد. در اقتصادهای در حال توسعه رفاه ذهنی میان شهروندان شهری بیشتر است؛ در حالی که در کشورهای توسعه یافته رفاه ذهنی در مناطق روستایی بیشتر از مناطق شهری است (Easterlin et al, 2011; Shucksmith et al., 2009). همچنین، در این ارتباط شواهدی از حوزه سلامت عمومی وجود دارد که سطوح پریشانی‌های روانی

شکل ۲- مدل مفهومی تحقیق

روش تحقیق

این پژوهش از نظر هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی، از نظر درجه و اهمیت و میزان کنترل متغیرها از نوع پژوهش‌های میدانی، از نظر گردآوری داده‌ها پیمایشی و از لحاظ شیوه تحلیل داده‌ها از نوع توصیفی-همبستگی بوده است. جامعه آماری این تحقیق را کلیه جوانان روستایی ۱۵ تا ۲۴ ساله شهرستان خرم‌آباد ($N=1058$) تشکیل می‌دهند. حجم نمونه با استفاده از جدول کرجسی و مورگان ۲۸۱ نفر تعیین شد. جهت انتخاب نمونه‌های تحقیق از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای سه مرحله‌ای استفاده شد؛ به طوری که ابتدا از میان چهار بخش شهرستان خرم‌آباد، دو بخش مرکزی و پاپی انتخاب شدند. سپس، از میان دوازده دهستان این دو بخش شهرستان خرم‌آباد، به صورت تصادفی شش دهستان و در مرحله دوم، از میان ۱۸۲ آبادی این دهستان‌ها ۱۰ درصد از آن‌ها به صورت تصادفی انتخاب شدند. سپس، از بین این هجده روستای منتخب اعضای نمونه با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده مشخص شدند. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه بود. این پرسشنامه شامل سه قسمت اصلی به شرح زیر بود: الف) سوالات مربوط به ویژگی‌های فردی، اجتماعی، اقتصادی و جغرافیایی جوانان روستایی؛ ب) سوالات مربوط به بررسی رفاه ذهنی؛ در این بخش پرسشنامه

استاندارد (Fen et al. (2013) مورد استفاده قرار گرفت که رفاه ذهنی را در پنج بعد بررسی عزت نفس (۵ گویه)، هوش اجتماعی (۶ گویه)، هوش احساسی (۱۰ گویه)، انعطاف‌پذیری (۵ گویه) و کارایی شناختی (۵ گویه) مورد سنجش قرار می‌دهد؛ ج) ۱۰ سوال محقق ساخت جهت سنجش تمایل جوانان روستایی برای ماندن در روستا در قالب طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای. به منظور سنجش روایی محتوایی، پرسشنامه در اختیار هفت نفر از متخصصان رشته‌های علوم اجتماعی و توسعه روستایی قرار گرفت و بر اساس نظرات و پیشنهادهای آنان اصلاحات لازم در پرسشنامه به عمل آمد. به منظور تعیین پایایی از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد. مقدار ضریب آلفای محاسبه شده برای متغیرهای بخش‌های مختلف پرسشنامه بین ۰/۷۸ تا ۰/۹۲ محاسبه شد که بیانگر اعتبار مناسب آن برای گردآوری داده‌هاست. سپس، محاسبات آماری (توصیفی و استنباطی) با استفاده از برنامه SPSS انجام شد. به منظور تحلیل توصیفی از میانگین و انحراف معیار و در بخش تحلیل استنباطی نیز از آزمون همبستگی و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد.

جدول ۲- توزیع فراوانی میزان رفاه ذهنی دختران جوانان

روستایی			
میزان رفاه ذهنی	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
کم (۹۶-۱۱۳)	۱۰۲	۶۵/۱	۲۵/۴
متوسط (۱۳۰-۱۱۳)	۴۰	۲۵/۴	۹۰/۵
زیاد (۱۴۷-۱۳۰)	۱۵	۹/۵	۱۰۰

بررسی رفاه ذهنی در بین جوانان روستایی بر حسب جنسیت

به منظور مقایسه میانگین رفاه ذهنی جوانان روستایی در دو گروه جنیستی، از آزمون من وایتنی استفاده شد (جدول ۳).

جدول ۳- مقایسه میانگین رفاه ذهنی جوانان روستایی در دو

گروه جنیستی			
ابعاد	جنسیت	میانگین رتبه ای	S Z
عزت نفس	زن	۴۳/۷۳	-۳/۲۹۷
	مرد	۶۳/۰۵	
هوش احساسی	زن	۴۵/۱۹	-۲/۵۷۴
	مرد	۶۰/۶۳	
هوش اجتماعی	زن	۴۶/۶۰	-۱/۹۶۹
	مرد	۵۸/۳۰	
انعطاف پذیری	زن	۴۹/۷۱	-۰/۵۷۴
	مرد	۵۳/۱۴	
کارایی شناختی	زن	۴۷/۴۰	-۱/۶۰۰
	مرد	۵۹/۹۷	

نتایج آزمون من وایتنی برای بررسی مقایسه میانگین رفاه ذهنی جوانان روستایی در دو گروه جنیستی نشان داد، جوانان دختر و پسر از لحاظ ابعاد عزت نفس، هوش احساسی و هوش اجتماعی تفاوت معناداری را تجربه کرده اند. مقدار P-value برای این متغیرها کمتر از سطح معنی داری ۵ درصد است و نشان می دهد تفاوت معناداری بین رفاه ذهنی جوانان دختر و پسر وجود دارد. جوانان پسر روستایی در رابطه با ابعاد عزت نفس، هوش احساسی و هوش اجتماعی دارای میانگین بالاتری بودند. در بقیه موارد اختلاف معنی داری وجود نداشت.

یافته ها

ویژگی های فردی کشاورزان

در توزیع فراوانی جنسیت جوانان روستایی نشان داد که از بین ۲۸۱ جوان مورد نظر ۱۲۴ نفر از آنان مرد و ۱۵۷ نفر از آنان را زن تشکیل می دهد. از لحاظ وضعیت سلامتی نیز، تمام جوانان سالم بودند. یافته ها نشان داد ۱۷۸ نفر از جوانان مجرد و ۱۰۳ نفر متأهل می باشند. همچنین، بر اساس آمار به دست آمده از مجموع ۲۸۱ نفر پاسخگو، ۱۲ نفر دارای تحصیلات ابتدایی، ۹۸ نفر دارای مدرک سیکل، ۱۲۶ نفر دارای مدرک دیپلم و فوق دیپلم، ۳۸ نفر دارای مدرک لیسانس و ۷ نفر دارای مدرک بالاتر از لیسانس بوده اند. ۸۷ درصد از جوانان بیکار هستند و تنها ۱۳ درصد آن ها دارای شغل می باشند.

بررسی میزان رفاه ذهنی جوانان روستایی

برای بررسی میزان رفاه ذهنی جوانان روستایی، پس از جمع جبری گویه ها، حد فاصل بین کمترین و بیشترین امتیاز به دست آمده محاسبه و به سه دسته کم، متوسط و زیاد طبقه بندی شد. بررسی ها نشان داد که میزان رفاه ذهنی اکثر جوانان پسر روستایی در حد پایین بود (جدول ۱).

جدول ۱- توزیع فراوانی میزان رفاه ذهنی جوانان پسر

روستایی			
میزان رفاه ذهنی	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
کم (۹۶-۱۱۳)	۷۹	۶۳/۲	۱۳/۲
متوسط (۱۳۰-۱۱۳)	۲۹	۲۳/۷	۷۶/۳
زیاد (۱۴۷-۱۳۰)	۱۶	۱۳/۲	۱۰۰

(M=۱۲۰/۸۹, SD=۰/۵۷)

همان گونه که یافته های جدول (۲) نشان می دهد، میزان رفاه ذهنی اکثریت زنان روستایی در حد پایین بود.

بررسی عوامل مؤثر بر رفاه ذهنی جوانان روستایی

به منظور پیش بینی تأثیر متغیرهای مستقل تحقیق بر رفاه ذهنی جوانان روستایی از رگرسیون گام به گام استفاده شد. تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد پس از ورود متغیرهایی (درآمد، سطح تحصیلات، وضعیت سلامتی، وضعیت اشتغال، فاصله از شهر، میزان زمین دیم، دسترسی به امکانات بهداشتی، همبستگی اجتماعی، دسترسی به امکانات تفریحی و دسترسی به آموزش) که در تحلیل همبستگی معنی‌دار شده بودند، هشت متغیر در این معادله باقی مانده‌اند و تحلیل رگرسیون تا هشت گام پیش رفت. مقدار ضریب همبستگی چندگانه (R) در گام هشتم برابر ۰/۸۱۵ و ضریب تعیین برابر ۰/۶۶۴ به دست آمد (جدول ۴).

جدول ۴- ضرایب تعیین متغیرهای تأثیرگذار بر رفاه ذهنی جوانان روستایی

گام	متغیر	ضریب	ضریب همبستگی R	R2 تعیین
۱	درآمد	۰/۳۹۱	۰/۱۵۲	
۲	وضعیت اشتغال	۰/۴۵۰	۰/۲۰۲	
۳	دسترسی به خدمات بهداشتی	۰/۵۲۱	۰/۲۷۱	
۴	همبستگی اجتماعی	۰/۶۹۵	۰/۳۸۳	
۵	دسترسی به مکانات تفریحی	۰/۶۷۸	۰/۴۵۶	
۶	وضعیت سلامتی	۰/۶۲۳	۰/۵۸۶	
۷	سطح تحصیلات	۰/۷۷۷	۰/۶۰۳	
۸	فاصله از شهر	-۰/۸۱۵	۰/۶۶۴	

جدول ۵- تحلیل رگرسیون چندمتغیره گام به گام برای رفاه ذهنی توسط متغیرهای مستقل

متغیرهای مستقل	ضریب غیراستاندارد (B)	ضریب استاندارد (B)	آماره t	سطح معنی داری
درآمد	۰/۳۸۹	۰/۵۱۳	۳/۲۰	۰/۰۰۰
وضعیت اشتغال	۰/۳۲۵	۰/۵۰۹	۳/۸۳	۰/۰۰۱
دسترسی به خدمات بهداشتی	۰/۲۰۵	۰/۴۰۷	۴/۳۱	۰/۰۰۱
همبستگی اجتماعی	۰/۲۱۴	۰/۳۸۸	۲/۷۴	۰/۰۰۰
دسترسی به امکانات تفریحی	۰/۲۵۳	۰/۳۸۰	۲/۸۷	۰/۰۰۰
وضعیت سلامتی	۰/۳۱۵	۰/۳۷۶	۳/۴۰	۰/۰۰۱
سطح تحصیلات	۰/۱۴۸	۰/۳۳۰	۲/۶۶	۰/۰۰۲
فاصله از شهر	۰/۲۷۸	۰/۲۷۶	۴/۴۶	۰/۰۰۰
عرض از مبدأ (a)	۳/۲۱۱	-	۳/۳۰	۰/۰۰۰

نتایج نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که متغیرهای درآمد، سطح تحصیلات، وضعیت سلامتی، وضعیت اشتغال، فاصله از شهر، دسترسی به خدمات بهداشتی، همبستگی اجتماعی و دسترسی به امکانات تفریحی در مجموع توانسته‌اند ۶۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته تحقیق را تبیین نمایند. سایر تغییرات مربوط به عواملی است که در این تحقیق مورد مطالعه قرار نگرفته است. با توجه به نتایج جدول (۵)، معادله رگرسیونی برابر است با:

$$Y = 3/211 + 0/389 X1 + 0/325 X2 + 0/205 X3 + 0/214 X4 + 0/253 X5 + 0/315 X6 + 0/148 X7 + 278 X8$$

Y: رفاه ذهنی جوانان روستایی،

X1: میزان درآمد،

X2: وضعیت اشتغال،

X3: دسترسی به خدمات بهداشتی،

X4: همبستگی اجتماعی،

X5: دسترسی به امکانات تفریحی،

X6: وضعیت سلامتی،

X7: سطح تحصیلات،

X8: فاصله از شهر.

امکانات تفریحی، وضعیت سلامتی، سطح تحصیلات و فاصله از شهر قرار می‌گیرند.

بررسی اثر رفاه ذهنی بر تمایل به ماندگاری جوانان در روستا

برای بررسی رابطه رفاه ذهنی جوانان روستایی با ماندگاری آن‌ها در روستا از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شد.

بر اساس نتایج حاصل از جدول (۵) مشاهده می‌شود که متغیر میزان درآمد ($B=0/513$) بیش از سایر متغیرها بر رفاه ذهنی جوانان روستایی تأثیر می‌گذارد و بعد از آن متغیرهای وضعیت اشتغال، دسترسی به خدمات بهداشتی، همبستگی اجتماعی، دسترسی به

جدول ۶- تحلیل همبستگی بین رفاه ذهنی و ماندگاری در روستا

ماندگاری در روستا	رفاه ذهنی	Correlation Coefficient	رفاه ذهنی
**0/301	1/000		
0/002	-	Sig. (2-tailed)	
281	281	N	ضریب همبستگی اسپیرمن
ماندگاری در روستا	رفاه ذهنی	Correlation Coefficient	ماندگاری در روستا
1/000	**0/301		
-	0/002	Sig. (2-tailed)	
281	281	N	

** همبستگی در سطح 0/01 معنی دار است

به‌علاوه، نتایج آزمون من‌وابتنی برای بررسی تفاوت رفاه ذهنی جوانان روستایی بر حسب جنسیت نشان داد، جوانان دختر و پسر از لحاظ ابعاد عزت نفس، هوش احساسی و هوش اجتماعی تفاوت معناداری را تجربه کرده‌اند. به‌عبارت دیگر، در مقایسه با پسران روستایی، دختران دارای میانگین کمتری در ابعاد عزت نفس، هوش احساسی و هوش اجتماعی بودند. نتایج مطالعات Joshi & Srivastava (2009) و Kamboj (2016) نیز این یافته را تأیید می‌کنند. علت این مساله را می‌توان در وجود تبعیض‌های خاص و موانع اجتماعی و فرهنگی از جمله فرهنگ مردسالاری، ترجیح پسران، سطح پایین میزان خدمات ارائه شده به دختران و زنان، عدم اعتماد به توانایی آن‌ها، عدم اختیار زنان برای تصمیم‌گیری در موارد مختلف، جستجو نمود.

در گام بعدی، نتایج به‌دست آمده از تحلیل رگرسیون نشان داد که متغیرهای درآمد، وضعیت اشتغال، دسترسی به خدمات بهداشتی، همبستگی اجتماعی، دسترسی به امکانات تفریحی، وضعیت سلامتی، سطح تحصیلات، فاصله از شهر متغیرهایی هستند که بر اساس معادله رگرسیون به‌دست آمده بر رفاه ذهنی جوانان روستایی مؤثرند. ضمن اینکه درآمد

همان‌گونه که یافته‌های جدول (۶) نشان می‌دهد، رابطه مثبت و معناداری بین رفاه ذهنی جوانان روستایی و تمایل به ماندگاری در روستا وجود دارد. به‌عبارت دیگر، هرچه جوانان روستایی از رفاه ذهنی بیشتری برخوردار باشند تمایل بیشتری برای ماندن در روستا دارند.

نتیجه‌گیری

نتایج بررسی میزان رفاه ذهنی جوانان روستایی نشان داد که سطح رفاه ذهنی یا سلامت روان اکثریت جوانان در حد پایین قرار داشت. این یافته نشان می‌دهد که جوانان روستایی احساس شادکامی و رضایت از زندگی و محیط خود ندارند. این یافته توسط نتایج تحقیقات Barbosa et al (2012)، Ghadiri masom et al (2012)، و al (2015) تأیید می‌شود.

نتایج نشان داد که تمایل جوانان به ماندگاری در روستا پایین می‌باشد. به‌عبارت دیگر، جوانان رفتن به شهر را بر ماندن در روستا ترجیح می‌دهند. نتایج تحقیقات انجام شده توسط Rostamalizadeh et al (2013)، و Ghadiri masom et al (2012) و Ango et al (2014) نیز نشان می‌دهد که تمایل جوانان روستایی برای ماندگاری در روستاها پایین است.

عدم دسترسی به خدمات بهداشتی و امکانات تفریحی از دیگر متغیرهای تأثیرگذار بر رفاه ذهنی جوانان روستایی است. این متغیرها نشان‌دهنده عدم عدالت در توزیع امکانات بین شهر و روستا می‌باشد که نتایج مطالعه (2008) Ludemir و Marmot et al. (2008) نیز این یافته‌ها را تأیید می‌کند که نابرابری‌های اجتماعی منجر به احساسات اصلی مربوط به افسردگی و سایر اختلالات روانی مانند تحقیر، پستی، عدم کنترل بر محیط و ناتوانی می‌شود که در نتیجه رفاه ذهنی افراد را کاهش می‌دهد. وجود نابرابری و توزیع ناعادلانه قدرت، پول و منابع می‌تواند به کاهش سطح رفاه ذهنی افراد جامعه منجر شود.

همبستگی اجتماعی یکی دیگر از متغیرهای تأثیرگذار بر رفاه ذهنی جوانان روستایی است. در همین راستا، نتایج مطالعه (2017) Ganji, Shahpasand et al. (2017), Kawachi & Berkman (2000) et al. (2012) نشان داد ارتباط قوی بین انسجام و وحدت جامعه با رفاه ذهنی وجود دارد. افرادی که در قبال دوستان و همسایگان خود احساس مسئولیت، همدلی و همنوایی دارند از سلامت روان بیشتری برخوردارند. افرادی که در جامعه ای با همبستگی اجتماعی بالا زندگی می‌کنند کمتر به افسردگی دچار می‌شوند و امید به زندگی بالاتری دارند.

و در نهایت، نتایج آزمون همبستگی نیز نشان داد که بین رفاه ذهنی جوانان روستایی و تمایل آن‌ها برای ماندگاری در روستا ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود دارد. به عبارت دیگر، جوانانی که از رفاه ذهنی بیشتری برخوردار باشند کمتر تمایل به ترک روستا و مهاجرت دارند. در همین راستا، نتایج مطالعات Ostrachshenko (2014), Popova (2014), Chindarkar (2014), Alibaygi et al. (2009) نشان داد افرادی که رفاه ذهنی کمتری دارند و به عبارت دیگر، کمتر از زندگی راضی هستند بیشتر به مهاجرت می‌پردازند. بنابراین، در روستاهایی که جوانان آن‌ها از زندگی ناراضی‌تر هستند، تمایل بیشتری به ترک روستا و مهاجرت دارند. گواه این ادعا روند تخلیه روستاها می‌باشد؛ با وجود اینکه طی سال‌های گذشته اقدامات بی‌شماری از سوی دولت برای ماندگاری

متغیری است که بیشترین نقش را بر رفاه ذهنی جوانان روستایی دارد. در ادامه، به تبیین هر یک از یافته‌های پژوهش به‌طور مجزا پرداخته می‌شود.

درآمد یکی از مهم‌ترین متغیرهای تأثیرگذار بر رفاه ذهنی جوانان روستایی می‌باشد. این یافته با نتایج تحقیقات (2004) Giuntoli, Headey & Wooden (2015) و (2016) Mahdavi همسو است که معتقدند درآمد بر رفاه ذهنی موثر است چون درآمد بیشتر امنیت اقتصادی را بالا می‌برد که برای افراد ارزشمند است و در نتیجه شادی را به‌دنبال دارد. بنابراین، رفاه ذهنی در افرادی با درآمد کم، پایین‌تر است.

نتایج نشان داد سطح تحصیلات بر رفاه ذهنی جوانان روستایی تأثیر دارد. این یافته با نتایج تحقیق (2002) Gardner & Oswald و (2013) Jones et al. همسو است. به عبارت دیگر، رفاه ذهنی با آموزش بهبود می‌یابد. این ممکن است به این دلیل باشد که افراد تحصیل‌کرده گزینه‌های بیشتری دارند؛ آنها کنترل بیشتری بر زندگی خود دارند و امنیت بیشتری را در زندگی تجربه می‌کنند.

وضعیت اشتغال از دیگر متغیرهای تأثیرگذار بر رفاه ذهنی جوانان روستایی است. مطالعه انجام شده توسط (2013) Jones et al و (2015) Björklund et al نیز این یافته را تأیید می‌کند. آن‌ها بیان می‌کنند افرادی که دارای شغل هستند سطح بالاتری از رفاه ذهنی را گزارش کرده‌اند و رفاه ذهنی در بین بیکاران کمتر است. در رابطه با تأثیر وضعیت سلامتی بر رفاه ذهنی جوانان روستایی نیز، نتایج مطالعات (2013) Jones et al و (2014) Gaffin این یافته را تأیید می‌کنند که بین وضعیت سلامتی فرد و رفاه ذهنی او رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. جسم ضعیف به فرد اجازه انجام نقش‌ها و فعالیت‌هایش را نمی‌دهد. فاصله از شهر یکی دیگر از متغیرهای تأثیرگذار بر رفاه ذهنی جوانان روستایی می‌باشد. هرچه محل زندگی جوانان روستایی از شهر فاصله بیشتری داشته باشد، از رفاه ذهنی کمتری برخوردارند و این می‌تواند به دلیل دسترسی محدود آن‌ها به منابع، امکانات و تسهیلات باشد. نتایج مطالعه (2017) Meng & Xue نیز این یافته را تأیید می‌کند.

- با توجه به اهمیت دسترسی به خدمات بهداشتی و امکانات تفریحی در رفاه ذهنی جوانان روستایی، پیشنهاد می‌گردد که هم‌تراز با توسعه شهرها و کلان شهرها به امکانات رفاهی-تفریحی و بهداشتی مناطق روستایی نیز توجه گردد. به طوری که ارتقای کمی و کیفی خدمات زندگی در روستاها به عنوان یک الزام در دستور کار سازمان‌های دولتی قرار بگیرد.

- وضعیت سلامتی یکی دیگر از عوامل مؤثر بر رفاه ذهنی جوانان روستایی است، جوانان روستایی از سرمایه‌های اصلی جامعه روستایی هستند که سلامت آن‌ها از اولویت برخوردار است. لذا، توصیه می‌گردد شرایطی در روستاها فراهم شود که دسترسی جوانان روستایی را به امکانات بهداشتی-درمانی، پایگاه بهداشت روستایی، داروخانه، پزشک، دندانپزشک، آموزش‌هایی برای اقدامات پیشگیرانه و ... افزایش دهد.

- با توجه به اهمیت سطح تحصیلات بر رفاه ذهنی جوانان روستایی؛ پیشنهاد می‌گردد شرایطی فراهم گردد که دسترسی جوانان روستایی به فرصت‌های آموزشی افزایش یابد. و به آموزش‌های غیررسمی به مثابه مکمل آموزش‌های رسمی در مناطق روستایی توجه بیشتری مبذول شود.

روستاییان در کشور انجام شده است، اما نتوانسته مانع مهاجرت آنان به شهرها شود.

بر پایه مطالب بالا موارد زیر به عنوان پیشنهاد ارایه می‌شود:

- با توجه به اهمیت درآمد در رفاه ذهنی جوانان روستایی، و از سوی دیگر، محدود بودن ظرفیت تولید مناطق روستایی به خصوص در بخش کشاورزی پیشنهاد می‌گردد از راهبرد متنوع سازی فعالیت های اقتصادی برای اشتغال جوانان روستایی استفاده گردد؛ در این میان توسعه صنایع کوچک روستایی به لحاظ توانایی بالا در جذب نیروی کار و نیاز به سرمایه‌گذاری اندک نسبت به سایر فعالیت‌های غیر کشاورزی مفیدتر است.

- از آنجا که وضعیت اشتغال یکی از عوامل تأثیر گذار بر رفاه ذهنی جوانان روستایی است. لذا، توصیه می‌گردد از جوانان روستایی در جهت ایجاد و تولید کسب‌وکارهای جدید از دل خود مناطق روستایی حمایت گردد. هر روستا دارای ظرفیت و پتانسیل ویژه‌ای در ابعاد کشاورزی، گردشگری و ... است. بنابراین، با توجه به استعدادها و ظرفیت‌های بومی و محیطی و قابلیت‌های محلی، می‌توان فرصت‌های اشتغال جوانان را فراهم نمود.

References

1. Alesina, A., Di Tella, R., & MacCulloch, R. (2004). Inequality and happiness: Are Europeans and Americans different? *Journal of Public Economics*, 88: 2009-2042.
2. Alibaygi, A., Papzan, A., & Darezereshki, M. (2009). Reasons and solutions to reduce the willingness of rural youth in Kermanshah to migrate, *Iranian Journal Agricultural Economic and Development Research*, 1 (47-2): 35-45. (In Farsi).
3. Ango, A.K., Ibrahim, S.A., Yakubu, A., & Usman, T. (2014). Determination of Socio-economic Factors Influencing Youth Rural-Urban Migration in Sokoto State, Nigeria, *Journal of Human Ecology*, 45(3): 223-231.
4. Barbosa, B., Cardoso, A.V., Ximenes, V.M., Barros, J.P., & Leite, J.F. (2015). Mental health, well-being, and poverty: A study in urban and rural communities in Northeastern Brazil, *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, 44(1): 63-75.
5. Bar-On, R. (2012). The Impact of Emotional Intelligence on Health and Wellbeing, *Research Gate*, 29-49.
6. Björklund, O., Söderlund, M., Nyström, L., & Häggström, E. (2015). Unemployment and health: experiences narrated by young finnish men. *American journal of men's health*, 9: 76-85.
7. Blanchflower, D., & Oswald, A. (2008). Hypertension and happiness across nations. *Journal of Health Economics*, 2: 218-233.
8. Chindarkar, N. (2014). Is subjective well-being of concern to potential migrants from Latin America? *Social Indicators Research*, 115(1):159-182.
9. Cho, J., Martin, P., Margrett, J., MacDonald, M., & Poon, L. (2011). The Relationship between Physical Health and Psychological Well-Being among Oldest-Old Adults, *Journal of Aging Research*, 2011: 1-8.
10. Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 55: 34-43.
11. Diener, E. (2011). Needs and subjective well-being around the world. *Journal of Personality and Social*

- Psychology*, 101: 354–365.
12. Dolan, P., Peasgood, T., & White, M. (2008). Do we really know what makes us happy? A review of the economic literature on the factors associated with subjective well-being. *Journal of Economic Psychology*, 29: 94–122.
 13. Evans, J., & Repper, J. (2000). Employment, social inclusion and mental health. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 7: 15–24.
 14. Fen, C.M., Isa, I., Chu, C.W., Ling, C., & Yan Ling, S. (2013). Development and Validation of a Mental Wellbeing Scale in Singapore, *Psychology*, 4 (7): 592-606.
 15. Fuentes, N., & Rojas, M. (2001). Economic theory and subjective well-being: Mexico. *Social Indicators Research*, 53: 289-314.
 16. Ganji, F., Nekooee, A., Safdari, F., Parvin, N., Shafei, A., & Ganji, H. (2012). The Relationship between Mental Health and Social Solidarity among Apartment Residents in Shahrekord, Iran, *Iran J Psychiatry Behav Sci*. 2012 Spring-Summer; 6(1): 20–25. (In Farsi).
 17. Gardner, j., & Oswald, E. (2002). How Does Education Affect Mental Well-Being and Job Satisfaction? *A summary of a paper presented to a National Institute of Economic and Social Research conference*, University of Birmingham, on Thursday June 6.
 18. Ghadiri Masoom, M., Yousefi, H., Akbarpour, M., & Khalili, A. (2012). The Conflict of Escaping of Youth from the Rural Areas, with Rural Development (Case Study: Dismar Gharbi Rural District Jolfa Township). *Journal of Rural Studies*, 2 (3):118-97. (In Farsi).
 19. Giuntoli, G., Hughes, S., Karban, K., & South, J. (2015). Towards a middle range theory of mental health and well-being effects of employment transitions: Findings from a qualitative study on unemployment during the 2009-2010 economic recessions. *Health*, 19, 389-412.
 20. Greenfield, E.A., & Marks, N.F. (2004). Formal volunteering as a protective factor for older adults' psychological well-being. *Journals of Gerontology, Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 59B, 258–264.
 21. Headey, B., & Wooden, M. (2004). The Effects of Wealth and Income on Subjective Well-Being and Ill-Being, *IZA Discussion Paper No. 1032* February 2004.
 22. Hefferon, K., & Boniwell, I. (2011). *Positive psychology: Theory, research, and applications*. New York: Open University Press/Mc- Graw-Hill.
 23. Helliwell, J.F. (2003). How's life? Combining individual and national variations to explain subjective well-being. *Economic Modelling*, 20: 331–360.
 24. Helliwell, J.F., Huang, H., & Harris, A. (2009). International differences in the determinants of life satisfaction. In Tridip R, Somanathan E, Bhaskar D, editors. *New and enduring themes in development economics*. Singapore: World Scientific. pp. 3–40.
 25. Iwasa, K., Kawaai, Y., Gondo, H., & Inagaki, T. (2006). Subjective well-being as a predictor of all-cause mortality among middle-aged and elderly people living in an urban Japanese community: a seven-year prospective cohort study, *Geriatrics & Gerontology International*, 6: 216–222.
 26. Jones, A., Perkins, C., Stansfield, J., Mason, J., O'Keefe, M., McHale, P., Leckenby, N., & Bellis, M. (2013). *North West Mental Wellbeing Survey 2012/13*, Public Health England.
 27. Joshi, S., & Srivastava, R. (2009). Self-esteem and academic achievement of adolescents, *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 35: 33-39.
 28. Kamboj, G. (2016). Study of Emotional Intelligence In Relation To Mental Health of 10th grade adolescents, *International Multidisciplinary*, 5 (2): 305-308.
 29. Kawachi, I., & Berkman, F. (2000). Social cohesion, social capital and health. In: Berkman LF, Kawachi I, editors. *Social epidemiology*. New York: Oxford university press; pp. 1074–90.
 30. Keyes, C. L. M. (2002). The mental health continuum: From languishing to flourishing in life. *Journal of Health and Social Behavior*, 43: 207-222.
 31. Keyes, C., & Annas, J. (2009). Feeling good and functioning well: Distinctive concepts in ancient philosophy and contemporary science. *Journal of Positive Psychology*, 4: 117-125.
 32. Landstra, J., Ciarrochi, J., Deane, F., & Hillman, R. (2013). Identifying and Describing Feelings and Psychological Flexibility Predict Mental Health in Men with HIV. *British Journal of Health Psychology*. 18 (4): 844–857.
 33. Ludemir, A. B. (2008). Desigualdade de classe, gênero e saúde mental nas cidades. [Class inequality, gender and mental health in cities]. *Physis: Revista de Saúde Coletiva*, 18(3), 451–467.
 34. Mahdavi, E., Irvani, H., & Daneshvar, J. (2016). Identify Farmers' Perspectives about driving factors of rural development in Lorestan Province, *Iranian Journal Agricultural Economic and Development Research*, 1 (47-2): 35-45. (In Farsi).
 35. Marmot, M., Friel, S., Bell, R., Houweling, T. A., & Taylor, S. (2008). Closing the gap in a generation: health equity through action on the social determinants of health. *The Lancet*, 372(9650): 1661–1669.

36. Mekaneiki, J., & Ghalibafan, H. (2003). Impact of Mohammadrezis on the population structure of rural areas (Case Study: Birjand Township), *Geography and Development Journal*, 1: 165-179. (In Farsi).
37. Meng, X., & Xue, S. (2017). Social Networks and Mental Health Problems: Evidence from Rural-to-Urban Migrants in China, *IZA Discussion Paper* No. 10481 January 2017.
38. Modiri, F., & Azad Ermaki, T. (2013). Study of gender differences in mental well-being of Iranians, *Journal of Social Sciences*, 10 (2): 225-242. (In Farsi).
39. Ostrachshenko, V. & Popova, O. (2014). Life (Dis) Satisfaction and the Intention to Migrate: Evidence from Central and Eastern Europe. *Journal of Socio-Economics*, 48: 40– 49.
40. Parkinson, J. (2008) *Review of scales of positive mental health validated for use with adults in the UK: Technical report*. NHS Health Scotland, Glasgow.
41. Pickett, K.E., James, O.W., & Wilkinson, R.G. (2006). Income inequality and the prevalence of mental illness: A preliminary international analysis. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 60, 646–647.
42. Rahman, S., Ansari, S.A., & Parveen, F. (2016). Happiness as Correlates of Mental Well-Being, *The International Journal of Indian Psychology*, 3 (3): 157- 163.
43. Rezvani, M.R., Shakiba, A., & Mansourian, H. (2009). Evaluation of Quality of Life in Rural Areas, *Journal of Social Welfare*, 43(76): 13-31. (In Farsi).
44. Robins, R.W., Hendin, H.M, & Trzesniewski, K.H. (2001). Measuring global self-esteem: Construct validation of a single-item measure and the Rosenberg Self-Esteem Scale. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 27, 151–61.
45. Rostamalizadeh, V., Ghasemi Ardahi, A., & Rostami, N. (2013). Factors Affecting the Rural Youth Survival (Case Study: Ahar township. *Rural Studies*, 4 (3): 505-534. (In Farsi).
46. Rostamalizadeh, V., & Saliari, M. (2012). Desirable rural life with an emphasis on the wellbeing of rural communities. *Journal of Rural Development*, 3(2): 165-186. (In Farsi).
47. Ryan R. M. & Deci, E. L. (2000). The Darker and Brighter Sides of Human Existence: Basic Psychological Needs as a Unifying Concept, *Psychological Inquiry*, 11(4): 319–338.
48. Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2001). On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudemonic well-being. *Annual Review of Psychology*, 52: 470-489.
49. Seligman, M. (2011). *Flourish: A new understanding of happiness, well-being-and how to achieve them*. Nicholas Brealey Pub.
50. Shahpasand, M., Savari, M., Sarani, V. (2017). The role of social capital on the quality of life of farmers in the Divandareh, *Iranian Journal Agricultural Economic and Development Research*, 3 (48-2): 431-441. (In Farsi).
51. Slezackova, A. (2017). *Hope and well-being: psychosocial correlates and benefits*. Centre for Resilience and Socio-Emotional Health, University of Malta, 43.
52. Statistical Center of Iran. (2017). General Census of Population and Housing, Population and housing census, detailed results. Lorestan: SCI Publication. (In Farsi).
53. Zhang, X.J., Zhao, W., Jing, R., Wheeler, K., Smith, G., Stallones, L., & Xiang, H. (2011). Work - related pesticide poisoning among farmers in two villages of southern China: a cross-sectional survey. *BMC public Health*, 11(1): 1-9.